

Asia: VN/24207/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle ulkomaalaislain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Ehdotuksen suoja-aika, jona aikana oleskelulupaa ei saisi peruuttaa, kun työntekijä jää työttömäksi / The proposed term of protection during which a residence permit of an employee who has become unemployed could not be withdrawn

Antaako sääntelyehdotus riittävän pitkän suoja-ajan etsiä uusi työpaikka?

Does the proposed regulation provide a sufficiently long term of protection for holders of work-based residence permits to find a new job?

Ei / No

Perustelut vastaukselle ja muut mahdolliset huomiot sääntelyehdotuksesta

Statement of reasons for the response and other possible comments on the proposed regulation

Tampereen kaupunki katsoo, että hallituksen esityksessä ehdotettu kolmen kuukauden suoja-aika ei ole lähtökohtaisesti riittävä uuden työpaikan löytymiseen Suomesta. Rekrytointiprosessit ovat Suomessa pitkiä, toisinaan jopa kolmea kuukautta pidempiä myös muilla kuin erityisasiantuntija-aloilla. Kolmea kuukautta voidaan pitää varsin lyhyenä aikana löytää uutta työtä. Myös Suomen pitkä kesälomakausi haastaa työllistymistä näin nopeasti. Lisäksi huomioon tulisi ottaa maahanmuuttajien haastava työmarkkinatilanne.

Tilanteissa, joissa työntekijä on jo pidemmän aikaa työskennellyt Suomessa samalla työnantajalla ja tulee työnantajasta lähtevistä syistä irtisanotuksi, kolme kuukautta on lyhyt aika uudelleen työllistymiselle, sillä tarkoituksenmukaista on myös huomioida työnantajan takaisinottovelvoite (neljä kuukautta, jos työsuhde kestänyt alle 12 vuotta ja kuusi kuukautta, jos työsuhde kestänyt yli 12 vuotta), jonka ei pitäisi olla ristiriidassa suoja-ajan kanssa. Huomioitava olisi myös suomalaisten yritysten mahdollisuudet rekrytoida ulkomaalaista työvoimaa kohtuullisessa ajassa.

Lisäksi yksilölliset tilanteet voivat vaihdella merkittävästi ja työntekijän perhetilanne voi tuoda lisävaikutuksia inhimillisestä näkökulmasta. Kansainvälisen työvoiman saatavuus on Suomen

taloudelle merkittävä tulevaisuuden kysymys ja siihen kytkeytyy hyvin vahvasti yksilöiden kotoutuminen ja pitkäjänteiset mahdollisuudet edistää omaa kotoutumistaan etenkin työn kautta. Suomalainen yhteiskunta ja lainsäädäntö edellyttävät muuttajilta kotoutumiseen panostamista, jolloin yhteiskunnan tulisi myös toimillaan tarjota siihen riittävät ja realistiset edellytykset. Kolmen kuukauden suoja-ajan pituudella voi olla vaikutusta myös työntekijöiden kiinnittymiseen Suomessa, jos ala on suhdannevaikutuksille altis tai omat uranäkymät epävarmat. Suoja-ajan pituuden vaikutuksia työvoiman saatavuuteen olisi tärkeää arvioida laajemmin elinkeinoelämän näkökulmasta.

Tampereen kaupunki pitää erittäin tärkeänä, että työvoiman hyväksikäytön uhka tunnistetaan lainsäädäntöuudistuksen yhteydessä. Luonnoksessakin on todettu riskinä se, että ulkomaalaiset työntekijät voivat joutua tilanteeseen, jossa joutuvat hyväksymään heikompia työolosuhteita tai palkkaa pysyäkseen maassa.

Työntekijän asema suhteessa työnantajaan heikentyy merkittävästi, jos työntekijän on oman maassaolonsa ja toimeentulonsa turvaamiseksi pakotettu ottamaan vastaan työtä heikommilla työsuhde-ehdoilla tilanteen epätasa-arvoisuuden ja aikapaineen perusteella. Tilanteissa, joissa työntekijän riippuvuus työnantajaan on korostetun suuri ja työntekijä on altavastaajan asemassa neuvottelutilanteessa, on tutkimusten mukaan aiheutunut selvä riski työvoiman hyväksikäytön lisääntymiselle.

Tampereen kaupunki pitää hyvänä, että työnhakumahdollisuutta laajennetaan työvoimapula-aloille ja että erityisasiantuntijoiden ja tutkijoiden työnhakuaika pidentyy kolmesta kuukaudesta kuuteen kuukauteen. Tämä tuo joustavuutta työnhakuun ja lisää jatkotyöllistymisen edellytyksiä. On kuitenkin liikaa sanottu, että uudistus merkittävästi parantaisi työvoiman saatavuutta aloilla, joilla on pulaa työvoimasta. Tampereen kaupunki arvioi muutoksen vaikuttavan negatiivisesti Suomen kansainväliseen houkuttelevuuteen ja sitä kautta kansainväliseen kilpailukykyyn työnantajien osajasaatavuuden vaikeutuessa entisestään.

Työnantajan ilmoittamisvelvollisuus, kun työntekijän työt loppuvat, ja siihen liitettävä sanktion uhka / Employer's obligation to notify when the employee's work ends and the related threat of sanction

**Onko esitys ilmoittamisen määräajoista 7/10 päivää riittävä?
Is the proposed time limit of 7/10 days for notifications sufficient?**

Ei / No

**Perustelut vastaukselle ja muut mahdolliset huomiot sääntelyehdotuksesta
Statement of reasons for the response and other possible comments on the proposed regulation**

Tampereen kaupunki pitää tarkoituksenmukaisena, että työnantajan ilmoitusvelvollisuuden aikajakso olisi vähintään kaksi viikkoa, jotta työnantajalla on riittävästi aikaa reagoida ilmoitusvelvoitteeseen. Tärkeää on varmistaa, että sähköinen järjestelmä on mahdollisimman laajasti työnantajien käytettävissä ja ilmoituksen tekeminen on mutkatonta.

Onko voimassa olevan sanktiosääntelyn (esim. ulkomaalaislain 186-189 §, rikoslaki) soveltaminen riittävää ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönnistä?

Is the application of the current regulation on sanctions (e.g. sections 186-189 of the Aliens Act, Criminal Code) sufficient for cases where the duty to notify has been neglected?

Ei / No

Perustelut vastaukselle ja muut mahdolliset huomiot sääntelyehdotuksesta

Statement of reasons for the response and other possible comments on the proposed regulation

Tampereen kaupungin näkökulmasta ilmoitusvelvollisuutta ei tulisi työnantajien osalta sanktioida. Yritysten sanktiointi ilmoitusvelvollisuuden laiminlyömisestä lisää hallinnollisia kuluja ja luo lisää julkisen hallinnon byrokratiaa, kun panostusta tarvittaisiin enemmänkin työnantajien neuvontaan ja ohjaamiseen.

Laissa tulisi kattavammin arvioida lakimuutoksen vaikutuksia työvoimaviranomaisten toimintaan. Työvoimaviranomaisille ei ole tällä hetkellä resursoitu sanktioiden ja määräaikojen seurantaan resursseja, eikä työllisyyspalvelujen siirrossa valtiolta kuntiin huomioida ko. kulujen kattamista kustannusneutraalisti. Voimavarojen suuntaaminen työllisyyspalveluissa pois työnvälityksestä ei ole tarkoituksenmukaista.

Työnteko-oikeuden laajentaminen työvoimapula-aloille ja asetuksenantovaltuutus / Extension of the right to work to sectors suffering from labour shortages and the authorisation to issue decrees

Mahdolliset huomiot sääntelyehdotuksesta

Possible comments on the proposed regulation

Tampereen kaupunki pitää hyvänä, että työnhakuoikeutta laajennetaan koskemaan myös työvoimapula-aloja, jolloin edellytykset jatkotyöllistymiseen Suomessa paranevat. Tärkeää on, että työttömäksi jäänyt työntekijä saa tietoa työllistymisensä edistämiseen ja tämä lisää työvoimapalvelujen henkilökohtaisen neuvonnan tarvetta. Oleellista on huomioida, että työnhaun suoja-ajan ollessa rajattu kolmeen kuukauteen, työnhakija-asiakkaiden tarve löytää uutta työtä lisää myös työvoimaviranomaisten työtä etenkin isoissa kaupungeissa, joissa ulkomaalaista työvoimaa erityisesti työskentelee. Tämä tulisi huomioida kunnille taloudellisesti vuonna 2025 käynnistyvässä TE-uudistuksessa.

Muuta lausuttavaa esityksestä / Other comments on the proposal

Mahdolliset muut huomiot esityksestä

Possible other comments on the proposal

-

Mikkonen Tuula

Tampereen kaupunki - Päättäjä: pormestari Kalervo Kummola 5.8.2024 §
93. Lisätietoja: kansainvälisen osaamisen palvelujen johtaja Mari Taverne, p.
040 801 2686, etunimi.sukunimi@tampere.fi